

Kernverschil zit 'm in het sociale contact

DE ESTAFETTEVRAAG

ADHD en autisme. Het inzicht dat die twee

vaak samengaan en niet haaks op elkaar staan is

nog jong. Gek eigenlijk, want uiterlijk lijken ze soms zo op elkaar dat je goed moet kijken of iemand het ene,

het andere of beide heeft. **Professor Hilde Geurts**, al

jarenlang gegrepen door dit duo, geeft antwoord op

de estafettevraag hierover. "Jammer dat vaak pas aan autisme wordt gedacht als behandelingen vastlopen."

Estafettevraag van Chijs van Nieuwenhuizen aan Hilde Geurts

Beste Hilde,

In onze studie naar de effectiviteit van neurofeedback bij jongens met ADHD en comorbide problematiek bleek dat een grote groep van deze jongens naast ADHD ook een autismespectrumstoornis had. Wat betekent dit voor de behandeling van mensen die ADHD/forse aandachtsproblemen hebben én autisme?

**Vriendelijke groet,
Chijs van Nieuwenhuizen**

"Veelzeggend, dat eigenlijk per toeval is ontdekt dat bij een groot deel van die jongens ook autisme speelt", is de eerste reactie van Hilde Geurts op de estafettevraag (zie hiernaast). "Het geeft wel aan dat we nog een weg te gaan hebben in het ontrafelen van de subtiele verschillen en overeenkomsten tussen ADHD en autisme. Maar we zijn ook van ver gekomen. Toen ik 15 jaar geleden onderzoek deed naar de overeenkomsten tussen beide stoornissen, werd ik zo'n beetje weggehoond. Die twee stonden haaks op

TEKST: JULIE HOUBEN

elkaar, was toen de wetenschappelijke overtuiging."

Reddingsboei

Inmiddels weten we dat ADHD en autisme wel vaak samen voorkomen én dat je soms heel goed moet kijken wat nu echt de reden is van druk, ongeconcentreerd en impulsief gedrag. Is het toch autisme, dan werkt een behandeling voor ADHD niet. Neem het voorbeeld van de jongens uit de studie van Chijs van Nieuwenhuizen. Dat zijn lastige, wat agressieve jongens. Rijmt dit met autisme? Dat kan

zeker, volgens Geurts: “Het kernverschil tussen autisme en ADHD zit hem in het sociale contact. Steeds net de boot missen in communicatie. Agressief gedrag kan dan een uiting zijn van angst, omdat je de ander simpelweg niet begrijpt. Daarnaast is een belangrijke reddingsboei voor iemand met autisme om mee te doen in deze wereld, het kopiëren van wat andere mensen doen. Kom je als jongen met autisme in aanraking met minder frisse types en wil je bij die groep horen, dan ga je dus dat grensoverschrijdende gedrag nadoen. Het kan ook een combinatie van beide zijn, die maakt dat een jongen met autisme in de problemen raakt en vervolgens moeilijk te handhaven is in een therapie die eigenlijk bedoeld is voor ADHD-gerelateerde problemen rond agressie en concentratie.”

Meer structuur

Geurts vindt het jammer dat vaak pas aan autisme gedacht wordt als behandelingen

vastlopen. Uit eigen onderzoek weet ze ook steeds beter dat wát je wilt aanpakken bij ADHD en autisme vaak vergelijkbaar is, maar de manier waarop je dat doet niet. “We zijn nu bezig met een training om beter te leren plannen, voor jongeren met ADHD en autisme”, vertelt ze bevolgen. “Onderdeel daarvan is dat deelnemers hun eigen doelen stellen. Maar dit blijkt voor de groep met autisme veel lastiger dan voor de groep met ADHD. De jongeren met autisme hebben veel meer structuur nodig, we moeten het concreter en duidelijker maken voor hen. En, ook heel belangrijk, consequent zijn als trainer. Niet afwijken van de planning, gestelde regels zelf ook naleven en erop toezien dat anderen dit doen. Voor iemand met ADHD luistert dit vaak minder nauw. Wijkt iemand ten onrechte af van een regel, dan zal een ADHD’er hier wellicht fel op reageren vanuit een gevoel van onrechtvaardigheid. Een persoon met autisme kan even fel reageren, maar mogelijk uit

een gevoel van onveiligheid. Hij snapt het niet meer.”

Kopje of mok

Een mooi voorbeeld van winst uit onderzoek. Maar er is nog een lange weg te gaan, aldus de ‘combi-expert’. Zo is er bij volwassenen nog helemaal geen serieus onderzoek bekend naar ADHD en autisme. Hoe ouder mensen worden, hoe lastiger het ook wordt om te zien wat de boventoon voert, denkt ze. “Zowel autisme als ADHD heb je in principe je leven lang. Maar met de jaren vindt ieder zijn eigen weg om met de lastige kanten ervan om te gaan. Loop je dan als volwassene pas tegen problemen aan op het gebied van concentratie, impulsbeheersing, overprikkeling of op sociaal vlak, dan is het nóg moeilijker om te zien wat er werkelijk speelt. Bij kinderen is het verschil tussen beide denk ik iets makkelijker te herkennen.”

Hilde Geurts

Dat gezegd hebbende, stipt Hilde Geurts nog iets wezenlijks aan: “Tenslotte hebben wij ook maar gewoon besloten wat we ADHD noemen en wat autisme. Neem jouw kopje en mijn mok. De jouwe is klein met

*) Zoals ervaringsdeskundige Deborah op pag. 20

een oortje. Duidelijk een kopje, vinden we. De mijne is een joekel; echt een mok. Zo hebben wij dat met elkaar afgesproken. Maar waar ligt de grens, wanneer gaat een kopje over in een mok?” Zo is het ook bij ADHD en autisme, aldus Hilde Geurts. Er is geen keiharde grens. Ergens gaat het ene in het andere over, óf het is een beetje van beide. “Sommigen vinden dat autisme een ernstigere vorm is van ADHD”: de bekende symptomen rond concentratie en impulsbeheersing, maar dan mét de sociale blinde vlek erbij. Ik geloof dat écht niet. Het sociale is voor mij juist de kern van het verschil tussen beiden. Maar de waarheid heeft nog niemand in pacht.” ●

DE NIEUWE ESTAFETTEVRAAG

Vraag voor Floor Scheepers, Kinder- en Jeugdpsychiater UMC Utrecht

Beste Floor,
De trend in de gezondheidszorg is om steeds meer diagnose-specifieke poli's op te richten. In de wetenschap is de trend bijna tegengesteld, namelijk dat veel diagnoses niet als losse categorieën worden gezien maar als overlappende dimensies, waarbij het meer gaat om een netwerk van symptomen. Is het risico van specifieke ADHD-poli's en interviews die zich op één diagnose richten niet, dat er te weinig aandacht is voor differentiaaldiagnostiek en comorbiditeit?
Vriendelijke groet,
Hilde Geurts

Het antwoord van Floor Scheepers lees je in het volgende nummer van Impuls Magazine.

